

силно упражняванъ надъ българитѣ отъ покорителитѣ: „колкото пжти сме дохождали на конакъ въ тѣхнитѣ кжци, тѣ бѣха принудени не само да ни изпразнятъ своитѣ жилища, но и да ни дадатъ всичко потрѣбно отъ суровия натискъ на турцитѣ, които често прѣдъ насъ лошо бяха не само старитѣ, но и младитѣ, даже и женитѣ“.¹⁾

Никакъ не е чудно ако селското население, незаето въ спашилжцитѣ и непокровителствувано отъ никого, напускаше селата, бѣгаше по горитѣ кждѣто е строило прости колиби, или се е криело изъ пещеритѣ; слѣди отъ този пустиненъ животъ сж запазени и день днешенъ.

Но развитието на турската административна система и животъ създаде още два бича за населението, освѣнъ спахитѣ и разпрѣснатитѣ по страната войници, именно чаушитѣ и чорбаджиитѣ, които наслѣдиха всичкитѣ си социални привилегии съ разлагане феодалната аристокрация отъ една страна, и отъ друга — отъ слабостта на турската националистическа власт. Тѣзи два нови органа въ държавата станаха сила равна съ силата на бея, съ тази на мѣстнитѣ князе, може би по-голѣма сила отъ централната власт, като по-близо стоещи до обезправеното население. Отслабването на централната власт, която въ дългата върволица несполучливи войни бѣше вече измѣнила на социалната

¹⁾ „България е изобщо взета, много весела страна, съ поляни, ливади, дървета, планини, долини, рѣки и потоци, но не по-добрѣ обработени, отколкото се каза за Сърбия“ (сир. лошо) — казва М. Безолтъ, живѣлъ заедно съ Курипешичъ въ 16 ст. А вече за 18. вѣкъ имаме слѣдното свидѣтелство на графъ Фернеръ де Совбофъ: „Като се връща човѣкъ отъ Цариградъ, пжтува прѣзъ огромнитѣ тракийски полета, които нѣкогажъ били много плодови, но сега съвсѣмъ не се обработватъ, а произвеждатъ само сѣно“. (Вж. М. сб. кн. IV., 479).

²⁾ В. Тепловъ, loc. cit., 40 — 41.